

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij
t.a.v.
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

**Programma DG Groningen en
Ondergrond**

Directie Schadeherstel en
Gaswinning Groningen

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 14 juli 2023

Betreft Wijziging operationele strategie Groningenveld gasjaar 2022-2023

Ons kenmerk

PDGGO-DSGG / 33702167

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Besluit

1 Inleiding

Op 26 september 2022 is de operationele strategie vastgesteld voor het Groningenveld voor het huidige gasjaar (2022-2023). In het vaststellingsbesluit is de gaswinning vastgesteld op het waakvlamniveau van 2,8 miljard Nm³ uitgaande van 40 vorstdagen. Van oktober 2022 tot en met maart 2023 werden elf productielocaties ingezet op het waakvlamniveau. Per 1 april 2023 zijn zes productielocaties gesloten. Met de Nederlandse Aardolie Maatschappij (hierna: NAM) is afgesproken dat NAM geen stappen zet in het sluitingsproces zonder dit vooraf met mij af te stemmen.

Op 23 juni 2023 heb ik het voornemen bekend gemaakt om volgend jaar te stoppen met de gaswinning uit het Groningenveld.¹ In het ontwerp-vaststellingsbesluit Groningenveld 2023-2024 staat dat de gaswinning wordt beëindigd en dat alleen bij zeer koude omstandigheden in combinatie met bijvoorbeeld uitval van een ander productiemiddel het nodig kan zijn om in beperkte mate gas te winnen uit het Groningenveld. Het gaat dan om het tijdelijk opregelen tot waakvlamniveau als zeer strenge kou aanstaande is, zodat snel gereageerd kan worden als in die omstandigheden belangrijke productiemiddelen uitvallen.

In de Kamerbrief Ontwerp-vaststellingsbesluit Groningenveld 2023-2024 en het ontwerp-vaststellingsbesluit heb ik aangegeven dat het naar het waakvlamniveau brengen van productielocaties deze zomer door de NAM wordt getest. Ook Gasunie Transport Services (hierna: GTS) en het Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) zijn hierbij betrokken. Ten behoeve hiervan geef ik NAM met het voorliggende besluit de opdracht om deze zomer een test te doen met één productielocatie, die nu ongeveer vier maanden stilstaat. Het doel van de test is operationele ervaring op te doen met het opstarten van een productielocatie

¹ Kamerstukken II 2022/23, 33529, nr. 1152.

vanuit de nul-stand naar het waakvlamniveau, met een locatie die langdurig uitstaat. De testlocatie wordt vanuit de nul-stand opgestart tot het waakvlamniveau. Zodra een stabiel waakvlamniveau is bereikt, wordt de winning gestaakt en wordt de testlocatie weer op de nul-stand gezet.

De test gaat gepaard met een minimale hoeveelheid extra gasproductie (naar verwachting maximaal 10 miljoen Nm³). Vanwege de milde winter komt het totale minimumflowvolume over het gasjaar 2022-2023 lager uit dan de 2,8 miljard Nm³ die voor het gasjaar 2022-2023 is vastgesteld (uitgaande van 40 vorstdagen) en waarop de seismische dreigings- en risicoanalyse is uitgevoerd. Ondanks de extra productie door de test blijft de gaswinning ruim onder dit niveau.

Met deze test kan kennis van en ervaring met het opstarten vanuit de nul-stand worden opgedaan die ik zal betrekken bij het definitieve vaststellingsbesluit dat ik voor 1 oktober 2023 neem. Hierbij ben ik mij ervan bewust dat de test niet volledig de situatie nabootst zoals die in de winter van het gasjaar 2023-2024 kan voorkomen. Tijdens de test is er bijvoorbeeld geen sprake van vorst.

Met dit wijzigingsbesluit geef ik NAM opdracht om in de zomer een test te doen. Ik acht de test noodzakelijk om in het volgende gasjaar de gaswinning op nul vast te kunnen stellen.

2 Wettelijk kader

2.1 Vaste jaarlijkse cyclus

Op basis van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) worden voor de vaststelling van de operationele strategie voor ieder gasjaar vaste stappen doorlopen. De netbeheerder van het landelijke gastransportnet, GTS stelt jaarlijks vóór 1 februari een raming op van de in een gasjaar benodigde hoeveelheid laagcalorisch gas en de daarvoor benodigde capaciteit. GTS moet deze taak zodanig uitvoeren dat die optimaal bijdraagt aan de minimalisering van de winning uit het Groningenveld. GTS betreft bij de raming alle middelen die voor minimalisering kunnen worden ingezet (artikel 10a, eerste lid, onderdeel q, en veertiende lid, Gaswet). Vervolgens wordt die raming aan NAM toegezonden met het verzoek om een of meer operationele strategieën voor te stellen over de inzet van het Groningenveld, gelet op de raming van GTS (artikel 52c Mbw). Een operationele strategie moet onder meer ingaan op de inzet van de clusters met bijbehorende productielocaties (artikel 1.3a.2 Mijnbouwregeling). Op basis van het voorstel van NAM stelt de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: EZK), volgens de huidige portefeuilleverdeling in de praktijk de staatssecretaris van EZK, definitief een operationele strategie vast aan de hand van wettelijk vastgelegde afwegings- en motiveringscriteria (artikel 52d, eerste, tweede en vijfde lid, Mbw).

2.2 Bijsturing gedurende het gasjaar

De staatssecretaris van EZK heeft de mogelijkheid om gedurende het gasjaar in te grijpen naar aanleiding van ontwikkelingen die van invloed zijn op de operationele strategie. In een beperkt aantal gevallen is de staatssecretaris van EZK bevoegd

om in aanvulling op of in afwijking van de vastgestelde operationele strategie aan NAM een tijdelijke maatregel op te leggen (artikel 52e Mbw).

PDGGO-DSGG / 33702167

Daarnaast voorziet de Mbw in een tweede mogelijkheid om gedurende het gasjaar in te grijpen op de operationele strategie indien dat gerechtvaardigd wordt door het veiligheidsbelang of het maatschappelijk belang dat verbonden is aan het niet kunnen voorzien van eindafnemers van de benodigde hoeveelheid laagcalorisch gas, te weten de wijziging van de operationele strategie op grond van artikel 52d, vierde lid, Mbw. Voor dit wijzigingsbesluit geldt ingevolge het vijfde lid van dat artikel dat inzichtelijk en navolgbaar gemotiveerd wordt op welke wijze een zwaarwegend belang is toegekend aan de veiligheidsrisico's voor Groningers als gevolg van gaswinning.

Voor deze aanpassing maak ik gebruik van mijn bevoegdheid om een wijziging door te voeren in de operationele strategie, op grond van artikel 52d, vierde lid, Mbw.

2.3 Winningsplicht

NAM is verplicht om de vastgestelde operationele strategie, inclusief wijzigingen van de operationele strategie, en een eventueel opgelegde tijdelijke maatregel uit te voeren (artikel 52f Mbw). Deze verplichting wordt ook wel aangeduid als de winningsplicht.

3 Procedure

Op 31 januari 2023 heeft GTS een raming opgeleverd van de benodigde hoeveelheid laagcalorisch gas uit het Groningenveld en de daarvoor benodigde capaciteit voor het gasjaar 2023-2024.² Uit deze raming volgt dat het Groningenveld bij de beschikbaarheid van voldoende hoogcalorisch gas kan worden gesloten op 1 oktober 2023. Dit komt doordat de ombouw van UGS Grijpskerk succesvol is, de afbouw van de export van laagcalorisch gas naar het buitenland op schema ligt en op 1 oktober 2023 de stikstofinstallatie Zuidbroek II in gebruik wordt genomen. De onzekerheid over de aanvoer van hoogcalorisch gas levert volgens GTS echter risico's op voor de leveringszekerheid. Daarom adviseert GTS in haar raming om elf productielocaties beschikbaar te houden op het waakvlamniveau. Dit gaat volgens de raming van GTS gepaard met 3,2 miljard Nm³ gaswinning in het gasjaar 2023-2024.

Daarnaast heeft GTS op 26 mei 2023 de 'Analyse stand van zaken op de gasmarkt en leveringszekerheid in het volgende gasjaar' uitgebracht.³ In deze analyse heeft GTS de raming bijgewerkt met nieuwe inzichten en concreter gemaakt door te onderzoeken bij welke temperaturen capaciteitstekorten kunnen optreden. In de analyse stelt GTS dat het niet noodzakelijk is om voor de capaciteitsvraag het Groningenveld het hele jaar op het waakvlamniveau te zetten, maar dat productielocaties alleen in de winter, bij zeer koude periodes beschikbaar moeten zijn.

² Kamerstukken II 2022/23, 33529, nr. 1115.

³ Kamerstukken II 2022/23, 29023, nr. 441.

Zoals aangegeven in het ontwerp-vaststellingsbesluit Groningenveld 2023-2024⁴ wordt het naar het waakvlamniveau brengen van productielocaties deze zomer door NAM getest. Dit wijzigingsbesluit regelt deze test.

PDGGO-DSGG / 33702167

4 Toetsing wettelijke criteria en afweging

Een wijziging van de operationele strategie is toegestaan indien dat gerechtvaardigd is in het kader van het veiligheidsbelang en het maatschappelijk belang van leveringszekerheid (artikel 52d, vierde lid, Mbw). Het veiligheidsbelang omvat zowel de veiligheidsrisico's voor de inwoners van Groningen door bodembeweging als de veiligheidsrisico's die gepaard gaan met het niet kunnen voorzien van eindafnemers van de benodigde hoeveelheid laagcalorisch gas. Bij de totstandkoming van dit besluit zijn beide belangen zorgvuldig gewogen.

4.1 Leveringszekerheid

Voor de leveringszekerheid in het gasjaar 2022-2023 is het niet noodzakelijk om de operationele strategie te wijzigen. Ondanks de krapte op de internationale gasmarkt zijn vraag en aanbod op dit moment in balans.

De voorliggende wijziging is noodzakelijk voor de leveringszekerheid in het gasjaar 2023-2024. Op 23 juni 2023 heb ik het voornemen bekend gemaakt om volgend jaar te stoppen met de gaswinning uit het Groningenveld.⁵ In het ontwerp-vaststellingsbesluit Groningenveld 2023-2024 staat dat een winningsniveau van 0 Nm³ wordt vastgelegd en dat de mogelijkheid wordt behouden om met de nog bestaande elf productielocaties in beperkte mate gas te winnen in zeer uitzonderlijke situaties. Het gaat dan om het tijdelijk naar het waakvlamniveau brengen van de productielocaties als zeer strenge kou aanstaande is, zodat snel gereageerd kan worden als in die omstandigheden belangrijke productiemiddelen uitvallen. Op het moment dat een gemiddelde effectieve etmaaltemperatuur van -6,5 °C of lager wordt verwacht, wordt een aantal productielocaties alvast op het waakvlamniveau gezet. Daardoor is de leveringszekerheid ook geborgd als tijdens de koude periode bijvoorbeeld UGS Norg uitvalt. Dan kan in die situatie de productie worden verhoogd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de Europese regels dat de leveringszekerheid moet zijn geborgd in een situatie van een temperatuur van -15,5 °C en gelijktijdig uitval van installaties. Zodra de kou voorbij is, de stopt de gaswinning en worden de productielocaties weer in de nul-stand gezet.

Dit voornemen betekent dat per 1 oktober 2023 de huidige productielocaties op de nul-stand staan. Het opstarten van productielocaties die (langdurig) op de nul-stand staan naar het waakvlamniveau is echter nog niet eerder gedaan. Om inzicht te krijgen in de operationele aspecten en veiligheidsprotocollen voert NAM in opdracht van mij deze zomer een test uit met één productielocatie. Deze informatie is een belangrijk onderdeel van de ontwikkeling van de werkwijze voor de opstartvariant, zoals beschreven in het ontwerp-vaststellingsbesluit 2023-2024.

⁴ Kamerstukken II 2022/23, 33529, nr. 1152.

⁵ Kamerstukken II 2022/23, 33529, nr. 1152.

De test bootst echter niet volledig de situatie na zoals die in de winter van het gasjaar 2023-2024 kan voorkomen. Tijdens de test is er namelijk geen sprake van vorst en wordt er slechts één in plaats van meerdere productielocaties opgestart. Ik neem deze beperkingen van de test mee bij het opstellen van de werkwijze.

De test wordt uitgevoerd met één locatie, omdat de locaties onderling redelijk vergelijkbaar zijn. Gekozen wordt voor productielocatie Oudeweg van het cluster Centraal-Oost. Naar verwachting gaat het opstarten vanuit de nul-stand naar het waakvlamniveau gepaard met maximaal 10 miljoen Nm³ gaswinning. Na het bereiken van een stabiel waakvlamniveau wordt de gaswinning gestaakt en worden de productielocaties weer in de nul-stand gezet. Door de inzet van één productielocaties en een eenmalige korte test blijft de met de test gemoeide gaswinning tot een minimum beperkt.

Vanwege de milde winter zijn in het gasjaar 2022-2023 minder vorstdagen geweest dan vooraf gedacht. Voor het winningsniveau van 2,8 miljard Nm³ is gerekend met 40 vorstdagen. Het daadwerkelijke aantal vorstdagen is lager, waardoor het waakvlamvolume uitkomt op 2,4 miljard Nm³. Met de gaswinning die nodig is voor de test (maximaal 10 miljoen Nm³) blijft het totale winningsniveau ruim onder de 2,8 miljard Nm³.

NAM voert de test in de komende weken uit en zal hierover uiterlijk 18 augustus 2023 verslag doen, zodat ik de uitkomsten van de test kan betrekken bij het definitieve vaststellingsbesluit voor het gasjaar 2023-2024.

4.2 Veiligheid

De test leidt tot een zeer beperkte hoeveelheid extra gaswinning. Door de milde winter blijft de gaswinning echter ruim onder het niveau dat op 26 september 2022 is vastgesteld (uitgaande van 40 vorstdagen). De totale gaswinning blijft daarmee onder het winningsniveau waarvoor de seismische dreigings- en risicoanalyse is uitgevoerd. Deze wijziging van de operationele strategie leidt daarom niet tot een ander veiligheidsbeeld in Groningen dan beschreven in het vaststellingsbesluit Groningenveld 2022-2023.

Voor de inwoners van Groningen kan het echter onaangenaam zijn dat een gesloten productielocatie weer wordt geopend. Ik ben mij hiervan bewust. De test wordt slechts eenmaal uitgevoerd en helpt bij het realiseren van het voornemen van het kabinet om in het gasjaar 2023-2024 de gaswinning op nul vast te stellen. Het stoppen met de gaswinning in het gasjaar 2023-2024 levert een belangrijke bijdrage aan de brede veiligheid van de inwoners van Groningen.

Bij het uitvoeren van de test neemt NAM alle gebruikelijke veiligheidsprocedures in acht. SodM houdt toezicht op de uitvoering van de test.

5 Conclusies

Gelet op het voorgaande acht ik het noodzakelijk om de operationele strategie voor het Groningenveld in het huidige gasjaar 2022-2023 met toepassing van

artikel 52d, vierde lid, Mbw, te wijzigen. Met productielocatie Oudeweg zal NAM een test uitvoeren waarbij naar verwachting maximaal 10 miljoen Nm³ gas wordt geproduceerd en daarom stel ik de maximale extra productie voor de test op dit niveau vast. De testlocatie wordt vanuit de nul-stand opgestart naar het waakvlamniveau. Zodra een stabiel waakvlamniveau is bereikt, stopt de gaswinning en wordt de testlocatie weer op de nul-stand gezet. Met de afwegingen in hoofdstuk 4 is tevens voldaan aan artikel 52d, vijfde lid, Mbw.

PDGGO-DSGG / 33702167

Het doel van de test is operationele ervaring opdoen met het opstarten van een productielocatie vanuit de nul-stand naar het waakvlamniveau na een periode van langdurige stilstand (vier maanden). Met deze operationele strategie doe ik recht aan het minimaliseren van de gaswinning in zowel het huidige gasjaar als in het volgende gasjaar. De verhoging van de gaswinning in het huidige gasjaar is zeer beperkt en de test draagt bij aan het vaststellen van nul gaswinning in het gasjaar 2023-2024.

Ook draagt dit besluit bij aan het belang van de veiligheid in Groningen. De test heeft geen impact op de fysieke veiligheid in Groningen. Tegelijkertijd draagt de test bij aan het verbeteren van de veiligheid in het gasjaar 2023-2024, omdat de test een belangrijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van de werkwijze voor de nul-winning in het gasjaar 2023-2024.

6 Besluit

Gelet op artikel 52d, vierde lid, van de Mijnbouwwet en de op basis daarvan door mij gemaakte afweging, neem ik het volgende besluit.

Besluit:

Artikel I (Wijziging vaststellingsbesluit 2022-2023)

Artikel 3 van het besluit van 26 september 2022, kenmerk PDGGO-DSGG / 22368536, komt als volgt te luiden:

Artikel 3 (productielocaties)

1. De volgende productielocaties binnen de clusters, zoals genoemd in artikel 1.3a.1 van de Mijnbouwregeling en zoals beschreven in paragraaf 4.2 en 4.5 maken vanaf 1 oktober 2022 tot en met 31 maart 2023 deel uit van de operationele strategie:
 - a. cluster Centraal-Oost: Amsweer, Schaapbulten en Oudeweg;
 - b. cluster Zuidwest: Kooipolder, Slochteren inclusief Froombosch, Spitsbergen, Tusschenklappen inclusief Sappemeer en Zuiderveen;
 - c. cluster Zuidoost: De Eeker, Scheemderzwaag en Zuiderpolder.
2. De volgende productielocaties binnen de clusters, zoals genoemd in artikel 1.3a.1 van de Mijnbouwregeling en zoals beschreven in paragraaf 4.2 en 4.5 maken vanaf 1 april 2023 deel uit van de operationele strategie:
 - a. cluster Zuidwest: Slochteren inclusief Froombosch en Spitsbergen;
 - b. cluster Zuidoost: De Eeker, Scheemderszwaag en Zuiderpolder.
3. De volgende productielocatie binnen het cluster, zoals genoemd in artikel 1.3a.1 van de Mijnbouwregeling en zoals beschreven in paragraaf 4.2 en 4.5 maakt vanaf 17 juli 2023 tot en met 18 augustus 2023 tevens deel uit van de operationele strategie: cluster Centraal-Oost: Oudeweg.

4. De productielocatie bedoeld in het derde lid wordt op waakvlamniveau van 2 miljoen Nm³ per dag gebracht ten behoeve van meting en onderzoek waarbij een gasproductie plaatsvindt van ten hoogste 10 miljoen Nm³. Nadat een stabiel waakvlamniveau is bereikt van 2 miljoen Nm³ per dag zal de gasproductie op de productielocatie bedoeld in het derde lid worden beëindigd.

PDGGO-DSGG / 33702167

Artikel II (inwerkingtreding)

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking van dit besluit.

Artikel III (bekendmaking)

Dit besluit wordt bekendgemaakt door toezending aan NAM, als houder van de winningsvergunning Groningenveld.

W.g.

J.A. Vijlbrief
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

Degene die door dit wijzigingsbesluit rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen kan hiertegen binnen zes weken na bekendmaking van dit wijzigingsbesluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat, ter attentie van directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Dit besluit is bekendgemaakt op de in de aanhef van deze brief vermelde datum.